

ELS CRÍTICS

literatura

JOSEP GRAS

Els contes d'Otessa Moshfegh penetren en el vessant fosc de les persones amb una inquietant naturalitat, i n'extreuen certes incòmodes. Els homes i les dones d'«Enyorança d'un altre món», confinats dins d'un isolament permanent, no troben la manera d'encaixar en entorns que perceben com a hostils. L'autora els concedeix aquí una nova oportunitat

Descoratjador retaule de vides humanes

Enyorança d'un altre món

OTESSA MOSHFEGH

Traducció d'Alexandre Gombau i Arnau
Angle Editorial
Barcelona, 2022
336 pàgines
ficció / narrativa / contes

Els catorze contes que componen *Enyorança d'un altre món* (2022; *Homesick for Another World*, 2017) van ser publicats originàriament abans que la novel·la que va captivar bona part de la crítica i d'un públic lector que li ha estat fidel des d'aleshores. *El meu any de repòs i relaxació* (2021, també editat per Angle, com tots els altres títols d'aquesta escriptora d'ascendència croata-iraniana; *My year of rest and relaxation*, 2018) va sorprendre per l'originalitat de la proposta i encara més per l'estil de l'autora. Hi descobriem un univers creatiu certament torbador, malgrat l'aparent caràcter inofensiu de la superfície i d'alguns inicis, que després de llegir aquest recull en surt sens dubte reforçat.

Perquè si alguna cosa ha desaparegut del tot a les històries d'Otessa Moshfegh (Boston, 1981) és la innocència. Els seus personatges —sempre n'hi ha un que és més protagonista—, bé com a destinataris de la mirada omniscient de l'autora o assumint la funció de narrador o narradora que Moshfegh els concedeix, són conscients que presenten alguna anomalia, en la manera de pensar o de relacionar-se

amb els altres o també de tipus físic — deformacions, estranyes peculiaritats en algun lloc del cos— i no se senten integrats en el seu entorn quotidià. Aquestes “rarses”, que els provoca una sensació de solitud gairebé intrínseca —accentuada per l'hostilitat exterior— i molta amargor, acaben deixant veure el seu vessant fosc i es fa palesa la dificultat per superar unes situacions que els turmenten, tot i la contenció —no exempta de crueltat en molts moments— amb què les encaren.

El món que coneixen no els agrada (missatge vertebrador que transmet la darrera narració, “Un món millor”, en clau fantàstica). Hi ha frustració i dolor acumulats en les vides que duen, que es tradueix en un comportament contradictori: en determinades circumstàncies sembla que volen resoldre els seus neguits, si cal fent alguna acció contundent o directament fugint-ne, trencant amb un estat de coses desolador, però al final continuen immersos en les mateixes rutines, havent-ne après potser alguna cosa (o no). És el cas de la jove professora a “Sobreposant-me”, o el de la noia propietària d'una casa d'estiueig a “De visita als tuguris”.

Ottessa Moshfegh

SEAN DEL LORCO

Confinats dins del seu capteniment extravagant, de vegades es playenen en silenci de la seva dissort com el noi de “Malibu” i l’aspirant a actor a “Aquí no hi passa mai res”. Altres s’endinsen una mica més en un cinisme pervers que ja s’ha convertit en marca de la casa (l’estil Moshfegh, que trobem també a les seves novel·les): tant “Ballant a la llum de la lluna” com “Un camí llòbrec i tortuós” són dos bons exemples del present recull.

La major part d’aquestes peces transcorre amb una progressió argumental equilibrada, sense canvis sobtats que n’alterin la direcció o el ritme. “El drop de platja” n’és una excepció, i aquest tret —afegit a l’enginy i la prodigiosa composició del text— el fa especialment destacable. Moshfegh és despietada i no edulcora gens el patètic final d’en John, l’home que cercava explicacions que alleugessin el seu disgust.

Com aquest, els desenllaços de les altres narracions d’*Enyorança d’un altre món* són també sorprenents, en el sentit que resten oberts, més del que es podria preveure en el decurs de la lectura. No hi ha respostes ni solucions immediates a unes situacions tan complexes i enquistades o, en tot cas, Moshfegh no les vol oferir: “La meva tendència és portar una història fins a un cert punt i després deixar-la en pau, perquè pugui continuar aprenent de la meva experiència vital i de la meva escriptura”, explica en una entrevista de Lisa Allardice a l’edició digital de *The Guardian* d’agost de 2020.

Els contes d’Ottessa Moshfegh capturen com pocs la sordidesa dels llocs i de les relacions humanes i n’ofereixen

un retrat realista (l’anomenat “realisme brut” del gran Raymond Carver en pot ser un referent, malgrat les diferències), però tocat sempre d’un aire inquietant i fins i tot misteriós. Construïts de manera impecable i desenvolupats amb un pols narratiu vigorós, combinen el relat

extern i els diàlegs —sobris i eficients— amb encert. Escrits amb una prosa esmolada, freda i precisa, mostren els múltiples laberints en què discorren els rumbos d’uns homes i dones que viuen permanentment extraviats.

La infelicitat d’aquests personatges de ficció no és aliena a l’autora de *La mort a les seves mans* (2021; *Death in her hands*, 2020, la seva tercera novel·la), com ella mateixa ha explicat en algunes ocasions als mitjans. Entre els 9 i els 12 anys va haver de portar, gairebé durant les vint-i-quatre hores del dia, un aparell ortopèdic per la greu escoliosi de columna que patia. Més endavant, trastorns en l’alimentació i una important addicció a l’alcohol als 20 anys van deixar també una forta empremta en l’escriptora («no m’agrada parlar mentre bec», diu la jove protagonista del primer conte, bevedora empedreïda després d’acabar la jornada com a docent).

Potser la línia que separa la lucidesa de la follia és més prima del que sembla, i la literatura de Moshfegh ens n’avisava amb insistència.

HISTÒRIES DE LLUNA VELLA
de JOSEP COLOMER

NOVETATS 3i4
Edicions Tres i Quatre / València

Pots seguir-nos a **Facebook** i **Twitter**
Visita la nostra botiga virtual en **www.tresiquatre.cat**